

12

uputa

O tome kako našu
djecu možemo podržavati
pri učenju govora.

0 – 6 godina

Pričaj sa mnom i slušaj me!

Bosnisch, Kroatisch, Serbisch – Deutsch

Brošura za roditelje

Dragi roditelji!

Vrtić je mjesto susreta, u kojem ćete Vaše dijete i Vi kao obitelj ući u zajednicu. Za mnogu djecu vrtić je prva obrazovna institucija, u kojoj se izvan obitelji radoznalo otkriva svijet, skupa uči i igra.

Znati se izražavati, razumijeti i biti shvaćen od najvažnijeg je značaja za djecu i njihov cjelokupni razvoj, kako u Vašoj obitelji tako i u vrtiću.

Vi kao roditelji imate važnu ulogu pri stjecanju jezika Vašeg djeteta. U prvoj godini života roditelji su uz sestre i braću djetetu najvažniji uzor za govor i jezik.

U svakodnevnoj igri i međusobnom razgovoru u mozgu se razvijaju strukture i spojevi koji su bitni za stjecanje jezika i dalje učenje u školi.

Brošura „Razgovaraj sa mnom i saslušaj me“ sadrži znanstvena saznanja za stjecanje jednog ili više jezika, te praktične savjete i preporuke za svakodnevnicu. Ova brošura Vam ukazuje kako ćete najbolje podržati Vaše dijete pri stjecanju jezika, u prvoj godini života.

Također, roditelji djece koja odrastaju sa dva ili više jezika, naći će brojne interesantne informacije kako djeca najbolje mogu stjecati više jezika.

Želimo Vam puno radosti u igri i razgovoru sa Vašim djetetom!

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'Ch. Teschl-Hofmeister'.

„Halo, vi mene ne možete vidjeti, ali ja vas mogu čuti!“

Pričajte djetetu već tokom trudnoće o Vašem svijetu. Pričajte mu o stvarima koje su važne za Vas.

Kada se radi o **odluci na kojem jeziku** (ili na kojim jezicima) sa djetetom želite govoriti kod kuće, obratite pažnju na slijedeća promišljanja:

Govorite s Vašim djetetom na onom jeziku koji najbolje govorite i kojim najbolje vladate. Na tom jeziku Vi Vašem djetetu možete proslijediti najveće jezičko blago. Na taj način ćete stvoriti dobru bazu za učenje svih drugih jezika koje će Vaše dijete još učiti u životu.

Govorite li Vi kao roditelji više različitih jezika, onda je to dobra početna situacija za Vaše dijete. **Tada svaki od roditelja može govoriti sa djetetom onaj jezik koji najbolje zna.** Na taj način Vaše dijete dobija dva dobra primjera na dva različita jezika.

Za koji god porodični jezik se odlučite, veoma je važno da Vaše dijete nauči i njemački jezik. Da bi se ono ovdje dobro osjećalo, da bi se moglo sprijateljiti sa drugom djecom i da bi dobilo šansu za solidno obrazovanje, potrebno mu je dobro poznavanje njemačkog jezika. Vaše je dijete u stanju dobro naučiti njemački jezik i onda kada Vi kod kuće svakodnevno s njim govorite na nekom drugom jeziku.

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Već nakon četvrtog mjeseca trudnoće dijete počinje opažati glasove; **pogotovo glas majke. Melodija maternjeg jezika** djetetu je usađena već prije rođenja. Muzika i zvuci utiču na dijete još dok je u stomaku.

U prvih nekoliko godina upravo su roditelji najvažniji jezički uzori djetetu.

Tako da je važno, već u toku trudnoće razmisliti o jeziku, ili možda čak i jezicima, na kojima roditelji sa djetetom namjeravaju govoriti.

Dali ste znali da

... Vaše dijete najviše može naučiti kada Vi s njim govorite jezik koji Vama najbolje leži?

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

**„Mamin jezik je okej!
Tatin jezik je okej!“**

Govorite sa Vašim djetetom onaj jezik ili dijalekt kojim najbolje vladate.

Razgovarajte mnogo s Vašim djetetom i dajte mu dovoljno vremena da i samo priča.

Priče, pjesme ili dječje igre iz Vaše domovine govore Vašem djetetu i nešto o Vama i Vašem porijeklu. To je važno jer su djeci potrebni i ti korijeni.

Napravite Vašem djetetu pozitivne pristupe i drugim jezicima. Budite dobar primjer! **Ako Vi imate pozitivan stav prema jezicima, učenju drugih jezika, i njegovanju Vašeg i njemačkog jezika, onda će to preći i na Vaše dijete.**

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Dobra emocionalna veza je važna podloga za opšti i jezički razvoj djeteta. Dijete je u stanju osjetiti ako se roditelji ne osjećaju sigurno i slobodno na jeziku koji s njim govore.

Što bolje roditelji govore jezik koji prosljeđuju, to je bolje i za jezički razvoj djeteta.

Vladanje maternjim jezikom je najbolji fundament za učenje drugih jezika. Svaki jezik sadrži znanje koje mi prosljeđujemo djeci putem govora.

Dali ste znali da

... je samopouzdanje najbolja podloga
za jezički razvoj Vašeg djeteta?

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

„Ja sam drag ovakav
kakav jesam!“

Svakodnevnicu pruža mnogo mogućnosti da se sa djetetom komunicira i da mu se omogući učešće u razgovorima. Trebali bi ste s tim početi već od prvog dana života.

Pričajte djetetu šta trenutno s njim radite. Reagirajte na njegove glasove i pokažite mu da se pri tom radujete.

Nemojte dijete držati u nedoumici. To mu uzima sigurnost.

Držite se onoga što ste obećali.

Saslušajte Vaše dijete, pričajte s njim i hvalite ga! Dopustite djetetu da ispriča ono što je doživjelo. Dopustite mu da ispriča do kraja i ne prekidajte ga.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Djetetu je za razvoj kao i za učenje jezika potrebna pažnja roditelja. **Ono mora osjetiti da je voljeno i prihvaćeno** da bi moglo razviti samopouzdanje. Ta energija je ključna za njegov razvoj.

Djetetu je potrebna i sigurnost. Dijete treba da zna zašto roditelji u određenom trenutku nemaju vremena za njega, zašto ga ne mogu saslušati i kad će opet moći dobiti potrebnu pažnju. Ono želi da sazna zašto se nešto mora ili zbog čega nešto nije moguće.

„U mojoj glavi
mjesto imaju i više
od dva jezika!“

Vi odgajate dijete na Vašem maternjem jeziku, na primjer: turskom, bosanskom/hrvatskom/srpskom, kurdsom, ruskom, španskom..., a jezik okoline je njemački?

Onda sami govorite mnogo na Vašem jeziku sa djetetom. Ali isto tako njegujte i kontakte sa porodicama u susjedstvu u kojima se govori njemački. Podržavajte Vaše dijete pri sklapanju prijateljstava sa djecom koja govore njemački. Dopustite da Vaše dijete ide u grupu za igranje (Spielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). To ubrzava njegov razvoj. **Što ranije dođe u kontakt sa djecom koja govore njemački jezik, to će brže i lakše biti u stanju naučiti njemački.**

Vi kao roditelji vrlo dobro vladate sa oba jezika? Onda dijete ima mogućnost naučiti jedan „mamin jezik“ i jedan „tatin jezik“. Obratite pažnju na jasna jezička pravila. To je naročito važno za malu djecu. **Mama govori s njim na „maminom jeziku“, a tata na „tatinom jeziku“.** Na taj način dijete može povezati određeni jezik sa određenom osobom. To mu pomaže pri strukturiranju jezika u glavi.

Primjena jezika se može urediti i po situacijama: U svakodnevnicu se govori jedan jezik, a uz večeru, kada se rade domaći zadaci ili isto tako uz „priču za laku noć“ drugi jezik. Ovaj način se zove „**stvaranje jezičkih ostrva**“.

Odrasta li Vaše dijete na jednom, dva ili tri različita jezika, važno je slijedeće: **Pričajte mnogo s Vašim djetetom, budite dobri i strpljivi slušaoci i hvalite ga!**

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Djeca mogu bez problema odrastati sa dva ili više jezika – Milioni djece žive u zemljama u kojima se svakodnevno koristi više jezika. To ne smeta razvoju djeteta.

Naime, djeca koja odrastaju sa više jezika **ne razvijaju se drugačije** od djece koja odrastaju sa jednim jezikom. Neko dijete počinje ranije govoriti, a neko kasnije. Neko govori mnogo, a neko malo.

Jezički razvoj djeteta je dinamičan.

Ono je stalno u pokretu, uči novo i integrira staro. Miješanje jezika je dio tog razvoja.

Pozornost i **razgovor sa doktorom ili doktoricom**, ekspertom ili eksperticom, preporučuje se samo u slučaju **ako dijete duže vrijeme ne napreduje** ili ako prestane govoriti.

Odrastaju li dijeca sa više od jednog jezika, onda im je potrebna **svjesna podrška u svim jezicima**. Roditelji mogu na potpuno različite načine doprinijeti da dijete u tome uspije.

Dali ste znali da

**... su samo djeca koja dobro čuju u stanju i dobro naučiti govoriti?
Da li ste osim toga znali da beba brže reaguje na visoke tonove?**

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

**„Pričaj sa mnom
i slušaj me!“**

Posmatrajte Vaše dijete pogotovo nakon šestog mjeseca života. Da li reaguje na zvuke? Okreće li glavu kada ga zovete?

Satovi za igranje, igračke i zvečke su naročito pogodne za buđenje pažnje djeteta.

Pričajte često i puno s Vašom bebom, pa ćete moći primjetiti da li dobro čuje.

Imitirajte glasove i gugutanje Vaše bebe.

Pričajte već maloj bebi šta trenutno radite s njom.

Djeca svih uzrasta toplo vole pjevanje i rimovane stihove.

Idite na kontrolu pogotovo **nakon upale ušiju** bebe ili malog djeteta: U savjetovalište za roditelje (Elternberatung) u Vašoj opštini ili kod Vašeg doktora ili doktorice.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Dobar sluh je jedan od preduslova za dobro govorenje.

Zdrava beba bi nakon šest mjeseci trebala sve više gugutati, imitirati glasove, inače bi se trebao kontrolirati sluh.

I bebe sa oštećenim sluhom u prvim mjesecima nakon rođenja puštaju glasove, ali **poslije sve više zanimljiju.**

Obraćanje sa malo povišenim tonom povećava pažnju bebe. Na taj način je već veoma rano moguće izmamiti osmijeh na licu bebe.

Dali ste znali da

... se jezik uči svim čulima? Nije važno samo čuti nego i dodirnuti, vidjeti, saznati, uzeti u ruku, ...

„Ja ću to uraditi sam!“

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

Uzmite Vaše dijete često u naručje i dajte mu da osjeti dodire kao nešto prijatno.

Pustite Vašu bebu da dodiruje predmete, da ih drži i pušta! Dajte joj nešto da grize! Dopustite da što više sama sazna!

Kad malo poraste, **dopustite Vašem djetetu da isproba što više radnji**: puzati kod kuće, na igralištu (Spielplatz) ili u vrtu, igrati se sa pijeskom i vodom, vikati i pjevati, pomagati kod kuhanja, postavljati sto, prekopavati zemlju u vrtu, saditi biljke. Tako će već rano postati samostalno. **To će mu kasnije olakšati školsku svakodnevnicu.**

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Čuti, vidjeti, dodirnuti, pokrenuti, shvatiti, osjetiti pokret, doživjeti silu zemljine teže i mnogo toga više, pomažu bebi shvatiti svijet oko sebe. Ona na taj način razvija svoje emocionalne, duševne i socijalne sposobnosti, pa tako i jezik.

Vaša beba razumije šta znači “glatko” ili “hrapavo” kada smije dodirnuti predmete. “Slatko” ili “kiselo” uči onda kada smije probati hranu. Ivce i čoškove može ocijeniti kada smije puzati.

Na taj način se u njenoj glavi stvaraju misaoni koncepti koji pripadaju riječima.

Dali ste znali da

... postoji veza između kretanja, igre, zdrave ishrane, zdravih zuba bez karijesa i jezičkog razvoja djeteta?

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

„Ja mogu više nego što vi mislite!“

Pustite Vaše dijete da balansira na niskim zidovima, da jede prstima, da pije na slamčicu, da puše u pahuljice vate (Watte blasen), ...
Idite često na igralište (Spielplatz) i u prirodu. Izradite nešto s Vašim djetetom i pustite ga da rukuje makazama. Ako ste Vi prisutni ne može mu se ništa desiti. Ono pri tom uči tačne pokrete i može razvijati svoju maštu.

Pripazite na ispravan položaj zuba. Zbog toga djetetu dajte da koristi **cuclu samo do starosti od 3 godine.**

Zdrava ishrana i nešto za “žvakanje” između zuba su **važni.**

Vaše dijete **ne bi trebalo piti zašćerena pića.** Znači nemojte ga ni navikavati na to!

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Djeca su potrebna iskustva u igri i kretanju. **Unaprijediti jezik znači – omogućiti djetetu mnogo kretanja.** Ono treba skakati, cupkati, hodati, trčati, plesati, ... smjeti. Jezik i kretanje su jedna cjelina.

Ako kretanje djeteta pri igranju, posebno fina motorika prstiju, postanu vještije, **onda će i pokreti usta i jezika biti tačniji.**

Ispravan položaj zuba važan je da bi dijete naučilo pravilno govoriti. **Dobro razumljiv izgovor je dio dobrog poznavanja jezika.**

„Hoćeš li se igrati sa mnom?“

Prilagodite se kod govorenja i igranja nivou Vašeg djeteta Pričajte direktno s Vašim djetetom – najmanje jednu četvrtinu sata dnevno!

Pričajte s njim također i pri svakodnevnim aktivitetima – npr. kad svlači obuću ili jaknu, navlači rukavice, dobija čaj, ide u krevet, ... Samo uputstva i naredbe su premalo!

Koristite raznolik jezik. Tako Vaše dijete može proširiti svoje jezičko blago. (Na primjer, ako koristite različite riječi za isti sadržaj: lijepo, krasno, fino, ...)

Stihovi i pjesme su za djecu svih uzrasta čudnovat izvor za razvoj njihovog jezičkog blaga. Ako se ne možete sjetiti rima i pjesama iz Vaše mladosti upitajte Vaše roditelje ili starije članove porodice ili pročitajte u nekoj knjizi. Ili izmislite sopstvene rime i pjesme.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Što se više s Vašim djetetom bavite, govorite i igrate, utoliko više se u njegovom mozgu mogu razviti strukture i umreženja. Ove strukture i umreženja su odlučujući za jezički razvoj djeteta i kasnije za učenje u školi.

Redovno slušanje i govorenje jednog ili više jezika pomaže djetetu prepoznati pravila tih jezika. **Tako dijete može učiti riječi, otkrivati gramatiku jezika i učiti ispravan način komuniciranja s drugima.** Ono u svakom jeziku treba mnogo "hrane" i trebalo bi dakle imati mnogo mogućnosti za slušanje i govor.

„Samo me pusti da govorim!“

Ako Vaše dijete nešto izgovori pogrešno, ponovite riječ ili rečenicu “onako uzgred” u ispravnoj formi. Nemojte ga prisiljavati na ispravno ponavljanje.

Ostanite mirni ako dijete novu riječ ne koristi odmah.

Imajte strpljenja! Govorite s djetetom na Vašem jeziku čak i ako Vam ono odgovara na drugom jeziku. **Ako dijete** odrasta uz dva jezika može se naime desiti da ono **jedan od ta dva jezika nekad i na duže vrijeme ne želi aktivno primjenjivati**.

Ako Vam je dijete u jednoj takvoj fazi, **onda nemojte vršiti pritisak na njega nego mu stvarajte mogućnosti da oba jezika može koristiti aktivno**. Tako postupate ispravno.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Ispravljanje sputava radost pri govorenju. “Ispraviti i ponoviti” je djelotvornija tehnika.

Djeca ne pokazuju uvijek šta mogu. Često razumiju već mnogo, ali govore malo. **Djeca trebaju vremena** kao što sjeme treba vremena da proklija.

Kada djeca odrastaju uz dva jezika, **onda se jedan jezik može razviti bolje, a drugi slabije. To se u toku života može nanovo mijenjati**, Tako se na primjer kod dvojezične djece može desiti da nenjemački maternji jezik donekle bude potisnut u pozadinu ako djeca posjećuju vrtić (Kindergarten) u kojem se govori njemački i ako im prijatelji koji govore njemački postanu važni.

Dali ste znali da

... su čitanje i pričanje o istom veoma važni oblici pospješivanja jezika i da oni Vaše dijete dobro pripremaju za školu?

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

„Hoćeš li mi danas priču čitati dalje?“

Čitajte Vašem djetetu iz slikovnica i zbirki pripovjedaka – svaki dan ponešto;

na jeziku, odnosno jezicima koje Vi kod kuće govorite s djetetom.

U mnogobrojnim bibliotekama u Niederösterreich-u već možete posuditi slikovnice i zbirke pripovjedaka na različitim jezicima. Raspitajte se u biblioteci u mjestu gdje stanujete da li imaju knjige na Vašem maternjem jeziku.

Djeca vole rituale! Vaše dijete također.

Priča za laku noć može postati ritual.

Djeca vole iznova slušati istu priču sve dok ne mogu tačno razumjeti i prepričati. Pomozite Vašem djetetu da prepriča priču: na primjer putem motivirajućih pitanja.

Čak i ako ne govorite njemački tako dobro, možda ipak već možete čitati Vašem djetetu iz **slikovnica na njemačkom jeziku.**

Djed i baka i drugi bliski ljudi također su dobri slušaoci i pripovjedači priča.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Naučna istraživanja pokazuju da čitanje već u prvim godinama života pozitivno djeluje na jezički razvoj djeteta.

Čitanje i pričanje obogaćuju jezičko blago djeteta.

Oni stvaraju dobru osnovu za čitanje i pisanje jer je pisani jezik drukčiji od govornog jezika i Vaše dijete kroz čitanje spoznaje i uči pisani jezik.

Djeca koja znaju slušati i prepričavati priče nauče pri tom dosta toga što im kasnije bude od koristi u školi: na primjer znati **slušati, koncentrisati se, sjetiti se događaja, novih riječi, novi uzoraka rečenica** i puno toga više.

Dali ste znali da

... djeca najbolje uče u igri i zajedničom radu, a ne gledajući televiziju ili ispred kompjutera?

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

„Televizija? Ne hvala!
Mnogo je ljepše kad
se tata i mama igraju
sa mnom...!“

Pustite Vaše dijete da sudjeluje u svakodnevnim dešavanjima. Dajte mu mogućnost da nove riječi “shvati” rukama. **Pomagati kad se kuha i peče, igrati se s vodom, pijeskom, kamenjem ili plastelinom puno** je bolje za razvoj djeteta nego gledanje televizije.

Ako Vaše dijete gleda televiziju, **onda bi ste Vi trebali izabrati film i o tome šta se dešava u filmu govoriti sa djetetom.** Tako će dijete bolje razumijeti i dodatno učiti nove riječi.

U bibliotekama možete iznajmiti mnogo dobrih igara. To je jeftino i time ćete Vašem djetetu pružiti promjenu i dati mu nove podsticaje.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Da bi naučila jezik djeca ne moraju samo čuti govorne glasove, već i razumijeti izgovoreno: **viđeno shvatiti (“opipati”).**

Dijete uči govoriti samo u direktnom kontaktu sa drugim ljudima: s ocem i majkom, sa braćom i sestrama, u velikoj porodici i kasnije s prijateljicama i prijateljima.

Preporučuju se dobri dječji filmovi koji se gledaju zajedno s roditeljima. **Višesatno gledanje televizije ili igranje na kompjuteru su štetni.** Tako djeca malo uče.

Dali ste znali da

... djeca mogu jako dobro naučiti njemački ako u ranoj dobi imaju prijateljicu ili prijatelja koji govore ovaj jezik ili se sastaju u grupi za igranje (Spielgruppe) ili idu u vrtić (Kindergarten).

„Želim biti i sa drugim djecom!“

Savjeti za svakodnevnicu: **Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!**

Podržite Vaše dijete ako **želi posjetiti ili pozvati k sebi prijateljice i prijatelje**. Jezike koji su im važni u svakodnevnicu djeca obično uče jako brzo.

Prijavite Vaše dijete već od dvije i pol ili tri godine u dječju grupu za igranje (Kinderspielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). U ovoj dobi djeca su često dovoljno zrela za to i raduju se novim prijateljicama i prijateljima kao i igrama i aktivitetima sa drugom djecom.

Moguće je još ranije posjećivanje neke od institucija za brigu o djeci ako se iz poslovnih razloga ili pedagoških premisslanja na to odlučite.

Ako kod kuće sa djetetom ne govorite njemački nego neki drugi jezik, Vi ga **kroz igru ipak možete pripremiti na njemački kao novi jezik koji će dijete upoznati u grupi za igranje (Spielgruppe) ili u vrtiću (Kindergarten)**. Govorite s njim o tome, učinite ga radoznalim, **naučite ga osnovnim pojmovima koji mu mogu biti korisni u njegovom novom okruženju**.

Dajte djetetu do znanja da je to predivno ako zna govoriti više jezika.

Šta na to kažu Eksperti i ekspertice?

Dobro poznavanje njemačkog jezika važno je za Vaše dijete: za njegov život u Austriji, za njegovo dobro u školi i dobre mogućnosti u radnom svijetu.

Da bi dobro naučilo njemački, **Vašem djetetu su potrebne raznolike mogućnosti da sluša i govori ovaj jezik**, i dobra motivacija za to. Prijateljice i prijatelji koji dobro govore ovaj jezik su jako dobra motivacija.

Redovno sastajanje u grupi za igranje (Spielgruppe) ili posjećivanje vrtića (Kindergarten) od treće godine života daju djetetu vremena da do polaska u školu učvrsti njemački jezik i pripremi se na izazove u školi. Čak i ako Vaš porodični jezik nije njemački, Vaše dijete ovaj jezik može vrlo dobro naučiti ako iskoristi date prilike.

U donjoaustrijskim državnim vrtićima će sva djeca kroz raznolike i cjelovite ponude u njihovom stjecanju jezika biti podsticane na primjer: kroz čitanje, razmatranje slikovnica, pronalaženje priča, filozofiranje, igru uloga, društvene igre, priloge za portfolio mapu ili razgovore sa djecom.

Djeca koja u svom jezičnom razvoju trebaju veću potporu će od strane cijelog tima grupe zajedno sa defektologom/defektologom i interkulturalnom suradnicom/interkulturalnim suradnikom biti individualno podsticani.

Interkulturalna suradnica/interkulturalni suradnik

podržava i podstiče višejezičnu djecu u njihovom cjelokupnom razvoju, pazeći na vrijednosti interkulturalnog zajedništva u grupi.

Interkulturalni suradnici dopunjavaju obrazovne ponude za svu djecu, kroz interkulturalne i višejezične impulse i doprinose međusobnom razumijevanju između roditelja i tima vrtića kroz jezično i interkulturalno posredovanje.

Defektologica/Defektolog prati djecu koja tokom svog razvoja – naprimjer jezičnog razvoja- trebaju više potpore. Oni podstiču zajedničke igre i učenje za svu djecu u atmosferi međusobnog poštovanja.

Oni savjetuju tim vrtića u odnosu na pitanja vezana za analizu jezičkog razvoja djeteta, u praćenju djece sa većom potrebom podsticaja jezika, kao i u razgovorima sa roditeljima.

Portfolio U državnim vrtićima Donje Austrijesa za svako dijete se vodi „Portfolio“ mapa u kojoj se dokumentiraju razvojni koraci djeteta.

Vi kao roditelji također imate mogućnost da dostavite obiteljske priloge: na primjer fotografiju obitelji, slike sa odmora ili crteže. Zajedničko razgledanje i razmjena sa djetetom o njegovoj „Portfolio“ mapi stvara radost, snaži odnos prema Vašem djetetu i u velikoj mjeri je jezično podsticajan.

Servis stranice odjela vrtića, ureda vlade Donje Austrije, nude brojne informacije, brošure i dokumenta vezana za temu vrtić u donjoj Austriji: noe.gv.at/kindergarten

Na primjer brošuru "Moje dijete polazi u vrtić" ili "Iz vrtića u školu" (na više jezika), liste sa preporučenim višejezičnim dječijim knjigama i mnogo ostalog.

Preko **engleskog portala za učenje DLE**, vrtićima Donje Austrije te roditeljima stoje na raspolaganju mnoge besplatne interaktivne jezične igre: sekvenca učenja i igre (ime korisnika i lozinku saznat ćete u Vašem vrtiću): lernplattform.wifi.at

Biblioteke u Donjoj Austriji nude raznovrsnu ponudu dječije literature za iznajmljivanje. Pod ovim linkom naći ćete biblioteke u Vašoj blizini: loslesen.at

Pod noe-book.at možete koristiti digitalne medije, kao e-books, e-audios i e-videos.

"Zeit Punkt Lesen" je inicijativa Donje Austrije sa posredovanje raznovrsne i živahne kulture čitanja. Savjeti za literaturu, ideje za izrađivanje, te informacije o aktualnim priredbama ili projektima možete naći pod zeitpunktlesen.at

Savezna ustanova za ocjenjivanje digitalnih igara (BuPP) nudi Vam orijentaciju kod izbora aplikacija i kompjutorskih igara za roditelje i pedagoško stručnu snagu: bupp.at

Savjeti za siguran i djeci prilagođen pristup internetu i digitalnim uređajima: saferinternet.at

Internet tražilice za djecu upućuju isključivo na sadržaje odabrane specijalno za djecu i raspoložu jezikom prilagođenom djeci. Sadržaji se mogu birati prema određenoj starosnoj grupi. Na primjer: blinde-kuh.de
helles-köpfchen.de
fragfinn.de

Roditeljima koji traže savjet i potporu za svoju djecu koja zaostaju u razvoju, ili pokazuju upadljivo ponašanje, u Donjoj Austriji stoje na raspolaganju **„Ustanove za medicinsku, socijalnu i psihološku pomoć djeci i njihovim obiteljima“**: noe.gv.at/fruehfoerderstellen

Pomoć pri traženju **logopedice ili logopeda** u Donjoj Austriji Vam pruža stručni savez logopädieaustria: www.logopaediaustria.at/therapeutensuche

Dvojezična ilustrirana slikovnica za djecu od 5 godina: papperlapapp.co.at

HÖR ZU, BAKABU. Dječije pjesme za rani jezični podsticaj: bakabu.at

Izdavač i vlasnik medija
Savezna pokrajina Donja Austrija,
predstavljena od ureda vlade Donje Austrije
Odjeljenje za škole i vrtiće,
Landhausplatz 1, 3109 St. Pölten

Sadržaj: Elisabeth Allgäuer-Hackl,
Gerlinde Sammer, Elizabet Hintner

Tekst: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Lidwina Boso
Redakcija: Eva Grabherr

Prijevod i lektorat za prijevode: Colin Gregory-Moores
and Alice Pfeiffer; www.syntactic.biz
Ana Kićić

Fotografije: Lois Lammerhuber; Land Niederösterreich
(stranica 2), Lennart Nilsson / TT (stranica 4)
Grafika i dizajn: Lois Lammerhuber, Martin Ackerl

Sadržaj ove brošure izrađen je u okviru programa
*„mehr Sprache. Frühe Sprachförderung und
Mehrsprachigkeit – eine Herausforderung für Familien
und Institutionen der frühen Bildung“* po nalogu
savezne pokrajine Vorarlberg. Informacije o programu:
www.okay-line.at
Autorska prava izdavača: „okay.zusammen leben/
Projektstelle für Zuwanderung und Integration
(Verein Aktion Mitarebeit)“

Adaptacija i autorska prava za vrtiće Donje Austrije:
Ured državne vlade Donje Austrije, odjeljenje za vrtiće,
St. Pölten, 2023

Štampa: Ured vlade savezne pokrajine Donje Austrije,
odjeljenje za građevinsku upravu, uredska štamparija